

SVENSKA ESPERANTO-TIDNINGEN LA ESPERO

November 1943

31 årg. Nr 11

ORGAN FÖR SVENSKA ESPERANTO-FÖRBUNDET

Förlagets jubileum.

En hyllning till männen bakom verket.

Stockholms Esperantoförening hade den 6 okt. med anledning av Förlagsföreningen Esperantos 25-årsjubileum inbjudit till en enkel festlighet i sin lokal, vartill man särskilt inviterat stiftarna jämte en del tidigare verksamma äldre esperantister. Avsikten var att på detta sätt få tillfälle visa de män sin uppskattning, som nästan under hela kvartsseket skött förlagets verksamhet. Det anförande, som förlagets nuvarande chef, boktryckare Bernhard Eriksson, höll vid tillfället, formade sig också i första hand till ett tack till dessa för deras insats och hade i berörda avseende ungefär följande innehåll:

I dag för precis 25 år sedan samlades på Gustav Vasautomaten vid Upplandsgatan i Stockholm några optimistiska ungdomar, som därmed satte i gång ett verk, som för åtminstone en del av dem skulle komma att innebära, att de för det offrade inte bara de första ungdomsåren med dess glödande tro och entusiasm utan även många och långa år av den tid i en människas liv, som plägar kallas mognadens. Vi har några av dessa bland oss i dag.

Jag beklagar, att en bland dem, som jag i dag ville hälsa i första hand, inte haft tillfälle att närvara. Jag tänker då på den man, som tog initiativet till Förlagsföreningen Esperantos bildande, nämligen kamrer A d o l f L a r s o n.

Redan under sina tidigare studieår blev han bergtagen av Zamenhofs geniala skapelse, en kärlek som för honom — jag vet det — kommer att räcka livet ut. Mycket tidigt kom han att inta en plats bland dem, som skulle komma att skapa den svenska esperantismens historia. Under de gångna åren har han dragit många av våra lass — och sannerligen inte de lättaste. Rätt snart insåg han, att skulle esperantismen i Sverige ha någon chans att fullt slå igenom, då måste det andra och hårdare tag till för att lyckas — det måste åt rörelsen skapas organ i tjänande syfte.

Hans blick för realiteter sade honom, att en aldrig så brinnande tro hos honom själv och andra ej skulle vara

tillräcklig för att in i våra leder föra den stora massan. Därtill måste andra och mera påtagbara saker.

Det var detta han drömde om, när han planerade och sedermera var med om att i detalj utforma linjerna för den organisation, som kom att bära det numera välbekanta namnet Förlagsföreningen Esperanto. Hans insats kom dock inte att stanna enbart vid utformandet. Det var Förlagsföreningen, sådan han tänkt sig den, som skulle bryta den väg som moderföreningen, Svenska Esperanto-Förbundet, ej själv var mäktig att bryta, och redan från starten kastade han sig därför in i arbetet för realiserandet av föreningens syften och därmed sina egna drömmar.

Det skulle vara mycket att berätta om det gigantiska arbete, som de första och i nästan samma mån alla de följande åren medförde för dem, som kom att bära arbetets tunga, men dess bättre, ibland även fick smaka något av framgångens sötma.

När man bläddrar i Förlagsföreningens gamla protokoll, kan man på raderna, men ännu mera mellan dem, läsa om, att det var ett stort äventyr, som ungdomarna av 1918 gav sig in på. Att Adolf Larson inte hörde till dem, som tvekade inför svårigheterna, det har han sannerligen blivit i tillfälle att visa, och att Förlagsföreningen kom att rida ut de första årens stormar, det var till stor del beroende på, att han hade ett överflöd av den egenskap, somliga kalla det skötesynd, som man återfinner i ordstävets "envis som en mas" — från den landsändan är nämligen Larson. Den ekonomiska apparatens vanskligheter och pressande arbete kom redan från början att nästan uteslutande vila på honom. Om jag inte minner mig, var Larsons starkaste skolämne matematiken. Den har han behövt mångfaldiga gånger som Förlagsföreningens kassör. Redan 1920 hade vanskligheterna hopat sig i sådan grad, att styrelsen inför det samlade årsmötet meddelade, att situationen var ohållbar. Den bad att få gå. Det fick den inte, ty man förstod, att om inte Larson & C:o kunde klara saken, då vore den ohjälpligt förlorad. Man vädjade — och lyckades, och bortåt tjugo år efter det årsmötet fann man fortfarande Larson som ledamot av förlagsstyrelsen. Närmare trettio än tjugo av sina bästa år har han till mycket stor del ägnat oss. Vi ha inte fått glädjen att se honom bland

oss idag, men jag vet, att hans tankar i kväll är hos oss, och vi ägnar honom vår tacksamhets tanke.

Den av de här närvarande, som jag på Förlagets högtidsdag i främsta rummet vill vända mig till med ett välkommen, är dess chef sedan den blygsamma början för 25 år sedan tills för bara ett år, då andra uppgifter tvingade honom att avgå, nämligen redaktör Henning Halldor. Man behöver inte tillgripa överord, när man vill tala om, vad han betytt för oss. Halldor har varit lika med Förlaget och Förlaget har varit Halldor.

För de svenska esperantisterna har Halldor och Förlaget blivit till ett oskiljaktigt begrepp. Skulle man överhuvudtaget kunna påstå, att Förlaget har en själ, så kan man lika säkert påstå, att den själen bär Halldors sarmärke.

Kedan från första början var han mannen med idéerna, men inte bara det — han var även den, som kunde låta idé bli realitet. Att svårigheterna är till för att övervinnas, det har för honom alltid stått som ett axiom. Hundratals och åter hundratals äro de projekt, som han burit fram, och i regel har det varit så, att när han framlagt dem, så har de också varit möjliga att realisera.

Fornalandena själva åstadkom, att det så småningom blev Halldor, som ensam kom att stå för Förlagets skötsel och att se till, att det blev pengar av verksamheten att stoppa i de hål, vilka allt eftersom verksamhetsivern ökades blev allt större och allt flera. Det ligger i sakens natur, att ett förlags största utgifter kommer att ligga i dess tryckkostnader, och undertecknad, som kommit att bli den, som förlaget till en stor del hedrat med sina bokbeställningar, och som därvid säkert mer än någon annan kommit att få en titt bakom kulisserna, kan omvittna den mångfald penibla situationer, som Halldor haft att reda ut. Tillgångar i lager har alltid funnits långt över skulderna, men när en vanlig affärsman i de flesta fall kan göra sina varuinköp på kort sikt och förnya lagret, när det ser ut att sina, så blir förhållandet ett annat, när det gäller böcker, ty där måste man redan från början inrikta sig på att beställa så stor upplaga, att den ger bästa möjliga förtjänst. Man förstår, vad detta inneär, om jag nämner, att exempelvis svensk-esperantisk ordbok — som inom parentes sagt, om jag inte missminner mig, tog en tid av tre år att få färdig, sedan beslut fattats om dess utgivande — måste beräknas racka åtminstone bortåt tio år, för att det skulle bära sig, och att den kostade i fullt färdigt skick c:a 13.000 kronor plus arvoden till de tre författarna och till korrekturgranskare. Men — boken skulle betalas, när den var färdig, dess likviderande kunde inte dröja, till dess den kunde vara såld. Men — även det ordnade Halldor.

När man betänker, att förlaget enligt protokollet av den 6 okt. 1918 började med ett andelskapital av summa summarum 3.000 kr. plus ett mer eller mindre för ögonblicket säljbart lager om 1.000 kr:s värde, och att detta andelskapital var förbrukat, nästan innan man hunnit över första verksamhetsåret, och att den nyteckning av andelar, som därefter under årens lopp skedde, var försvinnande liten i förhållande till behovet, då förstår man, att det inte räckte med bara den egenskap, som Adolf Larson på sin tid tillmättes i ekonomiska ting, när det gällde Svenska Esperanto-Förbundet, nämligen att vara dess store trollkarl. Här fick man inte lita till någon trolldom — här var den enda utslagsgivande faktorn friskt mod, förutseende, blick. Halldor har visat att dessa egenskaper inte äro honom främmande.

Om man, för att ytterligare stanna inför det år, som undertecknad rent ekonomiskt anser vara det mest påfrestande, det år då nyssnämnda ordbok utkom, erinrar sig, att samma år utkom inte mindre än ytterligare sex böcker, med en sammanlagd upplaga av c:a 17.000 ex. och med en tryckningskostnad av, skulle jag tro, lika mycket som för ordboken, då måste man fråga sig: var togs medel ifrån? Förmodligen skulle Halldor, om man riktade den frågan direkt till honom, svara: "Tja, man säljer bara" ... Så enkelt var det.

Fullt så har det dock inte i verkligheten varit. Med ett så ringa andelskapital och med nödvändigheten att låta en boks försäljning sträckas ut över åtskilliga år, förstår man, att många ekonomiska svårigheter förelagat. Självt kan jag också omvittna, att det inte varit en

utan många gånger, i synnerhet under det första årtiondet efter starten, men även senare, som förlagschefen av egna medel lagt ut för tryckningskostnader, bl. a. för sorgebarnet La Espero, vår tidning. Men även hyran för lokalen, liksom andra utgifter, har mången gång fått gå ur hans ficka, för att återfås någon gång, när det så har passat.

Varje esperantist, som varit med bland oss någon tid, vet vad Förlagsföreningen är. Han vet, att det är den, som ombesörjer, att vi har läroböcker för våra kurser, ordböcker till ytterligare förkovran och litteratur för att kunna förnimma språkets själ och innersta väsen. Han vet också, att därifrån kan han t.o.m. få så prosaiska saker som en esperantorakhyvel, en esperantoblyerts-penna, en dito grammofonskiva och många andra objekt. Han har blivit van vid, att om han behöver något, som har att göra med vårt språk, så behöver han bara vända sig till Förlaget — och han har det önskade i sin hand.

Förlagsföreningen har alltid varit vår rörelses livsnerv. Utan den skulle vi nu inte stå, där vi står. I alla år har den ekonomiskt och administrativt, trots betydande förluster därvid, styrt om, att vi varje månad har La Espero i vår hand. Propagandan utåt har den ombesörjt genom korrespondenskursen, vilken till i dag beställts av ej mindre än 44.293 svenskar. Den till sitt omfång så obetydliga, men beträffande sitt innehåll så utomordentliga esperantonyckeln har hittills gått genom snart 200.000 svenska händer. Mångtusenden av andra propagandasaker har varit ett gott stöd för våra klubbar i deras arbete. Många är de råd, som i olika situationer getts bekymrade meningsfränder.

Med astronomiska tal behöver vi inte röra oss, om vi skulle räkna samman alla de olika böcker och propagandabroschyrer, som förlaget har givit ut, men om jag nämner, att vid en sammanräkning, som jag gjorde, jag kom till en siffra, som inte var så långt från halva millionen, då tror jag, att ni förnimmar något av samma imponerande känsla, som jag själv erfor.

Allt detta vet ni kanske en del om. Men hur många bland våra medlemmar ute i landet, t.o.m. här i huvudstaden, vet något om det i sanning gigantiska och mödosamma arbete, som ligger bakom dessa resultat? Vad vet de om de personliga offer, som ligger bakom succén, hur mycket vet de om de tusentals timmar, utportionerade från en i övrigt snällt tilltagen fritid, som männen bakom verket offrat för den idé, som för dem har blivit en hjärtesak! Av detta har endast något då och då nått utåt.

Förlagsföreningen Esperanto har, det upprepar jag, alltid varit vår livsnerv, och det är fattigt att bara kunna säga, att vi är den mycken tack skyldig för de 25 åren. Om vi med vårt tack vänder oss direkt till förlaget som sådant, så blir saken något opersonlig. Därför gör vi den nu på denna högtidsdag personlig: Henning Halldor, du hör i allra högsta grad till våra pionjärer. Du var med bland dem, som för 25 år sedan vågade steget ut i det ovissa, och du är den, som under de gångna åren kommit att få bära den tyngsta bördan. I 24 av förlagets 25 år har du stått i dess spets. Under 24 år har du planerat och åter planerat för dess och därmed för esperantismens bästa. I 24 år har din outtröttliga hjärna skapat nya möjligheter, nya medel. Ofta har du tröttnat, och lika ofta har du knotat över till synes resultatlöst arbete, men lika ofta har du på nytt gripit dig verket an och funnit nya vägar, nya metoder. Du har i sanning fått erfara innebörden av bibelns utsago:

"Och när livet var som bäst, var det fyllt av sorger och bekymmer."

Vän Halldor, vi tackar dig, och vi är glada att se dig ibland oss i dag. För någon tid sedan blev du på grund av dina förtjänster på det område, som hör ditt dagliga arbete till, utnämnd till riddare av Vasa-orden. Jag kan försäkra dig, att om vi esperantister hade någon orden att dela ut, då skulle du få två.

Men — Larson och Halldor var inte ensamma om det historiska ögonblicket, då Förlaget bildades, fastän de kom att bli de två, som fick bära dess huvudsakliga bördan. Från Falu läroverk utgick något år efter Larson en annan yngling, som även han kom att spela en roll, visserligen av kortvarigare beskaffenhet, i Förlaget.

Jag tänker då på redaktör Fredrik Skog. Han

Från Förlagsföreningen
Esperantos jubileumsfest
den 6 oktober 1943 i
stockholmsesperantis-
ternas klubblokal.

(I andra raden, bred-
vid La Esperos redaktris
Eva Julin, red. John Jo-
hansson, boktr. B. Eriks-
son, red. P. Nylén, red.
H. Halldor. — I fjär-
de raden från vänster
å bilden: ing. R. Pehrson
och bredvid honom handl.
Martin Eriksson, vilken i
verksamhetens första år
utförde ett gott arbete för
förlaget, samt dir. Lean-
der Tell, den sistnämnde
en av 20-talets mest nitiska
esperantister.

var samma eldsjäl som Larson, när det gällde vårt språk. En utmärkt språkbegåvning som han är, gjorde han sig snart uppmärksam och kom att tidigt ta del i den svenska esperantorörelsen. Han blev Förlagsföreningens första sekreterare, vilken post han innehade till 1920, då han lämnade Stockholm. Han hade således tillfälle att vara med om de första svåra åren och därunder med de andra pröva det inte alltid så goda "portföret".

Personligen anser jag emellertid, att Skogs största insats, inte bara när det gäller Förlaget, utan även beträffande vårt förbund, är den svenska esperantorörelsens historia, som han på uppdrag av Förlagsföreningen författade omkring tiden för vårt språks 50-års-jubileum. Det är en mycket omfattande volym, av oskattbart värde inte endast för vår generation esperantister utan i än högre grad för kommande. De män, som skapat svensk historia när det gäller esperanto, gå väl så småningom bort en efter annan, och snart kanske ingen finnes kvar, som med samma intima kännedom om den första tiden, såsom här är fallet, skulle kunna skriva vår historia. Nu är det gjort. Tidigare har jag något betraktat, men aldrig kommit att närmare studera den. Nu har jag i någon mån gottgjort detta. Det ångrar jag inte. Man häpnar över den rikedom på detaljer, och intressanta sådana, som rymmes på dessa blad, och man beundrar det färdiga verket, som bär den noggrannhetens prägel, som alltid utmärker Skog, när det gäller något, som skall förevigas med trycksvärtans hjälp. Detta verk vore värt ett bättre öde, än att som nu ligga begravt i en skrivbordslåda. De ekonomiska förhållandena vid dess tillkomst voro emellertid sådana, att dess utgivande var omöjligt. Men — den svenska esperantismens historia finns, och det tacka vi Skog för.

respondensen. Pehrsons insats har kommit att ligga på ett annat område. Han har aldrig hört till den kategori människor, som kunnat ta ljust på ett problem. Alltid har han sökt dess kärna och i de flesta fall även funnit den. Under många års tid har jag haft tillfälle att samarbeta med honom. Därvid har jag alltid frapperats av den lätthet, varmed han förstätt att sätta sig in i en ny situation, och den uppslagsrikedom, som alltid varit hans styrka. Genom omständigheternas makt har förlagschefen kommit att bli den, som under de senare åren fått utföra det verkställande, ofta uttröttande arbetet på förlaget. Då blir ofta inte mycket över för nya projekt, nya idéer. Därför har det varit värdefullt och uppfriskande att ha tillgång till Pehrsons livliga intellekt och hans uppslagsrikedom. Han har alltid hört till dem, som tycker, att man skall pröva på något nytt. Det är en ovärderlig egenskap för en affärsman — och förlaget är ju en affär, som även det måste ha något nytt då och då. Min tro är, att åtskilligt av det, som förlaget företagit under Pehrsons 23-åriga ledamotskap, kommit som resultat av en hans idé. Min beundran för vännen Pehrson emanerar i övrigt från den tid, då han som blott tonåring tog sig för att bli redaktör för Svenska Esperanto-Förbundets organ La Espero och skilde sig från den uppgiften på ett sätt, som kommer mig att förundras över denne 17-åringens verk, varje gång jag bläddrar igenom de årgångarna.

Men ej endast såsom styrelsemedlem har Pehrson satt spår efter sig i förlagets verksamhet — hans spekulativa och produktiva hjärna har även räckt till för författarverksamhet. Således är det åtminstone fyra av från förlaget utkomna alster, som bär hans namn.

Pehrson var den siste av stiftarna, av gamla gardets män, som lämnade oss. I vårt "väl mött" i dag till dig, Pehrson, ligger alla de gångna årens hopsparade, ut-sagda tack.

Min kanske i någon mån tröttande redogörelse skulle sakna fullständighetens prägel, om jag inte även berörde ett par andra av de män, som hör till stiftarna, och som var på sitt sätt bidragit till förlagets framgång. I första hand vill jag nämna ingenjör Rudolf Pehrson. Från att vid stiftandet ha valts till styrelsesuppleant, ryckte han efter redaktör Skogs avflyttning snart in som ordinarie och kom då att fylla posten som sekreterare, en syssla som han handhaft alltsedan år 1920 till årsmötet i år. Sekreteraresysslan i sig själv har knappast varit betungande, då det väl i de flesta fall varit verkställande ledamoten, som handhaft även kor-

I förlagets styrelse har alltid funnits plats endast för tre — av den anledningen har redaktör John Johansson aldrig kommit att tillhöra den ordinarie styrelsen. Även han var nämligen med bland stiftarna, även han tillhörde 1918 års anstormande ungdomar. Han valdes in som suppleant, men det oaktat tog man noggrant vara på hans arbetslust. Detta år, 1918 således, var Johansson redan gammal som esperantist. När man bläddrar i Fredrik Skogs "Den svenska esperantismens historia",

finner man under åren närmast före 1918 och däromkring Johanssons namn, så ofta något var å färde, som rörde esperanto. Inom parentes sagt är det rent märkligt hur mycket som under denna tid utträttades. Att Johanssons arbetslust togs i anspråk även av förlaget ligger i sakens natur. Hans meritlista i övrigt upptar bl. a. ledamotskap av Svenska Esperanto-Förbundets styrelse, "čefdelegito" för UEA och mycket annat. Han tillhörde den "inre kretsen", den som både ville och kunde bryta mark. Därför tacka vi honom i dag.

Så vill jag sluta, där jag kanske bort börja. Jag läser ur protokollet den 18 okt. 1918 under § 5 med rubrik "Konstituering" följande:

"... beslöto de närvarande, sedan de hört ordförandens redogörelse, att konstituera Förlagsföreningen Esperanto u.p.a. ..."

Jag har inte helt återgivit paragrafens innehåll — när jag nu gör det genom att återge även de fem första orden i paragrafen: "P å f ö r s l a g a v h e r r N y l é n . . ." etc, — då först har jag lyckats sammanfoga den enkla krans, som jag här med konstlösa medel har sökt binda till deras ära, vilkas ovärderliga förtjänst det är, att Förlagsföreningen, detta esperantos yppersta tjänande organ, kommit till och utvecklats, men vilkas lön mest mätts ut i möda och försakelse."

Under de därpå följande förfriskningarna vid de festligt dukade borden berättade redaktör Halldor på sitt alltid lika torroliga sätt en del episoder ur förlagets historia samt avslutade med några allvarligare erinringar. Han erinrade om, att när Förlagsföreningen stiftades för 25 år sedan hade världskriget rasat i fyra år. Utlandsförbindelserna voro hindrade men icke så hårt avklippta som nu. Esperantorörelsen i Sverige var svag, kanske icke så mycket på grund av avspärrningen utan på grund av ido-schismens dyningar. Man saknade framförallt lärarkåren i esperantorörelsen. Bristen på läroböcker, ordböcker och litteratur gjorde sig starkt kännbar. Det gick icke att värva nya esperantister så länge man icke hade en ordbok att sätta i händerna på dem. Med mycken möda kunde Förlagsföreningen ge ut en esperantisk-svensk och sedermera en svensk-esperantisk ordbok.

Tal. berörde sedan det alltid lika aktuella problemet, huru vi skola få esperanto utbredd och allmänt antaget. Alltför mycket av det som talats och skrivits för den sakens skull har runnit ut i sanden. Innan vi kunna tänka på att få in esperanto i skolorna måste det ha en mycket starkare ställning. Esperantisternas mycket stora olikheter ifråga om ålder, ställning, kunskaper, livsintressen o.s.v. gör det svårt att samla dem kring en bestämd uppgift. Den övervägande delen av dem torde få betecknas såsom idealister, och den ideella sidan av världsspråksrörelsen torde alltså få anses som den viktigaste. För att få en fast punkt inom esperantorörelsen bör en kraftig förlagsverksamhet byggas upp, och därför hade tal. alltid önskat att förlagsverksamheten skulle koncentreras endera i förbundets eller ett det-samma närstående företags hand, och så borde ske även i andra länder. Det har utkommit allt för mycket småplotter på esperanto och för få stora, gedigna verk. Förlagsverksamheten bör också i ekonomiskt avseende bli ett gott stöd för den allmänna esperantorörelsen. En gedigen och rikhaltig litteratur på esperanto är någonting att ta på, att visa de tvivlande, på samma gång som den uppehåller esperantisternas intresse för rörelsen och ger dem tillfälle att förkovra sina kunskaper. Litteraturen är jämte det personliga umgänget med muntligt bruk av esperanto det effektivaste medlet att sätta språket i funktion. När vi kunna peka på fakta och säga, att esperanto skall inte bli ett världsspråk ty det är ett världsspråk, då ha vi kommit över portgångens tröga före och då bör det bli lättare för oss att arbeta och att vinna framgång.

Förutom red. Halldor talade ing. R. Pehrson, som särskilt vitsordade det alltid goda samarbete, som rätt inte bara inom styrelsen utan även mellan förlaget och Svenska Esperantoförbundet. Vidare talade red. John Johansson och dir. Leander Tell samt red. P. Nylén.

D U A R A P S O D I O —
Nova — Bona — Leginda —

Dua Rapsodio.

Ricevebla per Eldona Societo Esperanto,
Fack 698, Stockholm 1.
Prezo: 2 kr.; 2:25 ĉe poŝtrepago.

Kiel jubilean donacon al siaj klientoj Eldona Societo Esperanto pretigis belan kajeron sub la titolo "Dua Rapsodio". Ĝi estas sekvanto de la pasintjara "Verda Rapsodio" kiun la Vestrogotanoj eldonis por festi la tagon de la libro. Tiu relative primitiva kajero vekis grandan atenton inter la esperantistoj. Ĉu la movado fine havos kristfestan gazeton? oni esperplene demandis. Ĉu oni kuraĝas pensi pri esperanta jarlibro en la sveda libro-rivero "de l' aŭtun"?

Oni scias ke nia hungara amiko dro Ferenc Szilágyi multfoje provis interesigi nin utiligi la intereson por legado, kiu kaptas la svedojn laŭmezure ke la tagoj mal-lumiĝos je kristfesta tempo. Inter la vestrogotanoj li trovis aŭskultantojn kaj inter ili redaktoron Hilding Elg. Tiuj du metis la planon antaŭ la Eldonan Societon en Stockholm, kaj jen la rezulto de la kunlaboro: Dua Rapsodio.

La kajero entenas riĉenhavajn 48 paĝojn, kolekton de plejparte svedlandaj Esperanto-verketoj facile legeblaj; inter ili ne troviĝas eĉ unu, kiu ne vekas intereson.

Prenu kiel ekzemplon la eltiraĵon pri la lingvo de la laponoj, kiun faris profesoro Björn Collinder el sia verko "Lapparna", aŭ studu la kolekton de 12 poemoj de 12 esperanto-poetoj, el kiuj ĉiu prikantis sian specialan monaton.

Satiran portreton de montgrimpulo pentras fraŭlino Dagmar Person, dum redaktoro Elg kortuŝe skribas "Pro ili", la infanoj, al kiuj la milito donas tiom da sufero. Dro Szilágyi dediĉas al du amikoj-poŝtistoj tre amuzan tradukon de hungara poezio el la dekoka jarcento. — Eĉ dramo ne mankas; Eva Julin dramigis historion el duon-gangstervivo. Redaktoro Nylén rakontas pri aventuroj en kongresa vojaĝo. Fil. lic. Karl Söderberg kaj Stellan Engholm kontribuas per interesaj artikoloj, kaj Birger Gerdman per bonega traduko de verko de V. v. Heidenstam. Ni ne povas nombri ĉiujn 33 artikolojn. La leganto havos plezuron de ĉiuj.

"Ne tiu estas bona esperantisto, kiu bone esperas, sed kiu ebligas bonan esperon." Tiun ĉitaĵon de la rusa esperantisto ŝatunovski 1896 la eldonintoj faras en la antaŭparolo, kaj la legantoj certe substrekos, ke ĝi estas bona moto por la libro.

URAGANO.

De Ella Nilson.

Grizaj ondoj kolerege atakis la bordojn de "ŝafinsulo". Ili muĝis, bruis kaj ĉirkaŭjetis blankan ŝaŭmon, kiu amasiĝis surborde kvazaŭ mola neĝo. La boatoj saltis kiel nuksaj ŝeloj sur la ondsuproj kaj la vento freneze fajfis, sonante kiel timiga alarmsignalo. La arboj tremis kaj humile sin klinis al la tero. — Sur altaĵo staris maljuna sola pino. Tie ĝi postenis dum jardekoj, persiste eltenante en la batalo kontraŭ furiozaj elementoj. Nun ĝia forto preskaŭ elĉerpigis. Ĝia "korpo" skuiĝis kaj lamentante ĝi tordis siajn misformitajn "membrojn".

Multajn ventegojn la "ŝafinsul"-anoj travivis sed apenaŭ iun, kiu similis al ĉi tiu lasta. Maljuna Karolina, 100-jara kaj la plej aĝa loĝanto de la insulo, profetis la alvenon de la lasta tago kaj fervore legis la predikaron de Luther kaj la himnaron. De sia fenestro ŝi povis vidi la altajn, ĉiam kreskantajn ondojn kun blanka ŝaŭmo sur la suproj kaj ŝajnis al ŝi, ke ili similas al aro da militistoj, kiuj kun brilaj armiloj kuregas kontraŭ ŝin por neniigi ŝin kaj ŝian kabanon.

La insulaj fiŝkaptistoj ĝuste estis pretaj por longa fiŝkapta veturo, kiam komenciĝis la uragano, kiu malhelpis la planitan entreprenon. Nun ili devis paciencie atendi la ĉeson de la ventego kaj dume okupiĝi pri malpli gravaj aferoj.

En sia dometo sidis Ola Petter kaj plenstopis sian pipon. Lia frunto estis ĉagrene sulkigita, okupis lin pensoj pri la prokrastita veturo, sed lia edzino Johanna vigle babilis. Ŝi estis muelanta kafon kaj ŝia buŝo sin movis same rapide kiel la kafmuelila turnilo.

"Velojn vi riparas, retojn vi riparas, sed pri la besteja tegmento vi tute ne zorgas. Ĉion vi lasas al mi, teron,

kampojn, bestojn, ĉion, ĉion! Sed nur aŭdu tion: devos esti alia ordo!"

La vortoj de Johanna estis veraj ĝis certa grado. Ola Petter prefere plugis la blujn ondojn ol la nigran teron. Lin pli interesis haringoj kaj moruoj ol bovinoj kaj ŝafoj. Kaj ne ĉagrenis lin kelkaj difektoj de domo kaj bestejo, se nur la fiŝkaptiloj estis en bona stato.

"Se pluvegos", daŭrigis Johanna, "la malfeliĉaj bestoj dronos. — Ĉu vi ne aŭdas, homo? Ĉu vi dormas?"

Ŝia jeremiado tute ne efikis al Ola Petter. Estis kiel verŝi akvon sur anseron. Denove aŭdiĝis ŝia voĉo:

"Diru kion ajn pri Nikolaus, sed pri sia tero kaj siaj bestoj li zorgas same bone kiel pri sia fiŝkaptado. Kaj lia bestejo ..."

Johanna subite estis interrompata, ĉar la nomo Nikolaus vekis ŝian edzon el la pensado. Nikolaus estis unu el la najbaraj fiŝkaptistoj, kun kiu Ola Petter de multaj jaroj estis en malamika rilato.

"Fi", li ekkriis kaj kraĉis sur la plankon, "mi ne volus doni kvin oerojn por lia mizera bestejo. Kaj nun fermu la buŝon, virinaĉo, haltigu la muelilon, se vi eble intencas pretigi la kafon hodiaŭ!"

Ankaŭ en la familio Pogranda la humoro ne estis la plej bona. Sinjoro Pogranda estis riĉa komercisto, kiu elektis "Ŝafinsulon" kiel kelktempan restadejon, kredante, ke la izola, trankvila vivo en la insulo estos bona kuracilo por lia edzino, kies nervaro ne estis tute en ordo. La stato, feliĉe, ankaŭ pliboniĝis, sed jen eksplodis la uragano kaj laŭmezure ke ĝia forto kreskis, la nervoj de sinjorino Pogranda plivigliĝis. Ŝi furiozis kaj akre riproĉis sian edzon, ke li kondukis ŝin al "Ŝafinsulo" por meze en brua "oceano" pere. Uragano ekstere, uragano interne! Kien rifuĝi? Sinjoro Pogranda gardis sin post gazeto, bedaŭrinde de ne tre freŝa dato.

Ankaŭ fraŭlino Pogranda ne estis tro kontenta pri la ekzisto. Ĉar pro la ventego la komuniko kun la kontinento estis interrompita, ŝi ja ne povis, kiel antaŭe, regule ricevi leterojn de iu certa juna studanto trans la maro. Ŝi sopiris tiom, ke ŝia koro povus krevi kaj esperis, ke la situacio baldaŭ iĝos pli bona, sed kontraŭe ĝi iĝis ĉiam pli minaca kaj timiga.

Estis tamen iu, kiu salutis la uraganon kiel bonvenan gaston: Sinjoro Rimo, juna poeto, kiu sin trovis en "Ŝafinsulo" por en sonorantajn strofojn transformi marventan ludon kaj ondan kantadon. La ventego nome inspiris al li, laŭ lia propra opinio, grandiozan poemon, kies lastaj strofoj naskiĝis tiun teruran nokton, kiam kulminis la ventego. Memorindaj horoj! Rimo sidis en sia subtegmenta ĉambreto admirante la imponan spektaklon ekstere. La peĉnigra maro tondre ruliĝadis. La gigantaj ondoj kvazaŭ blekantaj bestoj furiozis, saltegis, jetiĝis antaŭen, subite retiriĝis, sin preparante por nova malica atako.

La domaj muroj tremis, la fenestraj vitroj klakis, grincis, pepis en juntoj kaj murfendetoj kaj la plankotabuloj knaris, kvazaŭ iu irus sur ili. Ŝajnis kvazaŭ la ĉambro estus plena de mistikaj estaĵoj, kiuj ĝemas kaj lamentas.

Tie li nun sidas, la malriĉa poeto, ravita, inspirita kaj sentas sin — tute ne malgranda antaŭ la majesta naturforta ludo — sed potenca reganto super maro kaj vento, ĉar en siaj strofoj li ja laŭplaĉe povas ilin furiozigi aŭ kvietigi.

Sed la ventego iom post iom malfortiĝis. Ekpluvegis. Kiel kugloj la pluveroj frapis tegmentojn kaj fenestrovitrojn. Tiam vekis Johanna, la edzino de Ola Petter. Kun bomba rapideco ŝi flugsaltis el la lito, kriante: "La bestejo, la bestejo!!!"

Ola Petter por momento malfermis la okulojn, sed ekvidante blankan fantomon ĉirkaŭflirti en la ĉambro, li tuj sin turnis sur la alian flankon kaj tiris la kovrilon super la kapon.

La nokto ŝanĝiĝis je ĉarma mateno. Oni ne miru, ke la maljuna Karolina kredis sin esti en la paradizo, kiam ŝi duondorme vidis brilantan globon, kiu pendis de la blua ĉiela plafono, flirtadon de blankaj flugiloj kaj aŭdis melodian sonon, similan al tonoj de milda muziko.

Sed, ho! Estas nur la ondoj, kiuj afable plaŭdas kontraŭ la bordoj de "Ŝafinsulo" kaj mevoj, kiuj ŝvebas super sunbrila, blua vasto. Komenciĝas nova tago, plena de teraj zorgoj kaj ĉagrenoj. Nur nun ŝi ekrimarkas, ke la fenestrovitro estas for kaj ke pluvakvo formis lageton

sur la planko. Sed tio ja estis nur bagatelo kompare kun ĉiuj aliaj detruoj, kiujn kaŭzis la ventego. Domoj estis difektitaj, boatoj, fiŝkaptiloj frakasitaj. Ĝardenoj kaj kampoj prezentis mizeran vidaĵon, arboj kaj arbusoj estis elradikigitaj. — La maljuna pino estis falinta post longedaŭra agonio.

La unua faro de Johanna en tiu mateno kompreneble estis inspekti la bestojn. Sed neniu danĝero!! Tio, kion ŝi ekvidis, mutigis ŝin por unu tuta minuto. Tuj poste ŝi eligis laŭtan krion, kiu vokis eksteren ŝian edzon. Ĉe la vido de la okazintaĵo Ola Petter ridis tiom, kiom li neniam ridis dum sia tuta vivo, ĉar — stranga kaprico de la sorto! — la besteja torftegmento de Nikolaus dum la nokto forlasis sian lokon kaj flugis rekte al la bestejo de Ola Petter, ĝentile sin metante sur ĝian aĉan tegmenton.

Ola Petter tamen ne faris same gajan mienon, kiam li venis al la bordo. Ĉar lia fiŝkaptilejo dum la nokto ekveturis maren, postlasinte nur kelkajn tabulojn kiel ateston pri ĝia iama ekzisto.

Sed sur ŝtono ĉe borde, senzorga pri ĉiuj ventegaj ruinigoj, sidis Rimo. Li denove travivis la mirindajn horojn, deklamante certe je la deka fojo sian poemon kaj ĉiufoje li pli kaj pli ekstaziĝis. Kiom grandioza! Ho, ĝi "skuos" la mondon, same kiel la ventego skuis "Ŝafinsulon".

En la familio Pogranda regis paco kaj harmonio. La nervoj de la sinjorino kvazaŭ forflugis kun la vento. Sed tion oni fakte povas diri pri la eleganta motorboato de sinjoro Pogranda. La posedanto tamen portis la pardonon kun stoika trankvilo, ĉar ne multe signifas tia bagatelo por ano de la gento Pogranda.

En la posttagmezo boato albordiĝis al "Ŝafinsulo". Elsaltis juna viro, iu certa studanto, kies koro nur tiam kvietigis, kiam li sentas la teron de "Ŝafinsulo" sub siaj piedoj kaj vidas antaŭ siaj okuloj la ŝatatan personon de iu certa fraŭlineto.

Aŭtunaj pensoj.

Folioj, morditaj de frosto flaviĝas kaj falas al tero. La tuta naturo forvelkas, kisata de aŭtuna mizero.

Sed restas en mia memoro la beloj de suna somero, kaj ili lumigas la tagon, elkreskas printempa espero.

La mondo sin montras aŭtuna kaj blovas ventego glacia, frostmordas la homajn animojn. — for estas la viv harmonia.

Sed tamen mi ne ĉesos kredi: pereos la monda mizero. Denove ekfloros printempo, kreante la pacon sur tero!

E d e.

ESPERANTO

— latinets arvtagare

— nationalspråkens jämlike

så heter nr 1 i "Svenska Esperanto-Institutets skriftserie", som utkommer inom allra närmaste tiden. Detta första häfte kommer att innehålla prof. Björn Collinders ur propagandasynpunkt utomordentliga radioföredrag, som hölls vid "Sommaruniversitetet 1943", samt vidare läroverksadjunkt John Stenströms vid samma tillfälle hållna två föredrag, även de av samma höga värde beträffande logisk argumentering för vårt språk.

Redan nu kan häfte 1 beställas. Priset är 1 kr. I första hand komma naturligtvis de över 100 deltagarna i sommaruniversitetet att räkna det som fördel, att även i tryckt form ha tillgång till föredragen, i all synnerhet som det är avsikten att även övriga föredrag skola utges i skriftserien.

Beställningarna ställas till Förlagsföreningen Esperanto, Fack 698, Stockholm 1. Priset inkluderar skatt o. porto vid förskotts betalning. Vid postförskott är priset kr. 1:25.

Pedagogiska rön i svensk folkskola.

I Folkskollärarnas tidning (nr 43/1943) delger folkskollärare Einar Dahl i Uddevalla sina kolleger erfarenheter från "ett försök med esperanto".

Han fastslår till en början, att modersmålet är folkskolans huvudämne och att svenskan är ett svårt språk och dess rätta inlärande arbetskrävande. Han fortsätter sedan:

Det var främst den grammatiska oregelbundenheten och svårigheten att på ett för barnen lättfattligt sätt inpränta de olika elementen, som kom mej att söka efter ett medel, som enkelt och lättfattligt klargjorde ordklasser, satsdelar o.s.v. samtidigt som det väckte barnens intresse och därmed gav dem förutsättningarna för ett resultatrikt inträngande i den grammatiska djungeln.

Hösten 1942 började jag experimentet i en femte klass, som alltså bestod av elvaåringar. Med inspektörens tillåtelse disponerades ett klassrum, där 16 pojkar varje vecka samlades till en timmes frivillig undervisning i esperanto.

Dessa frivilliga var ingen utvald elit utan representerade olika begåvningsgrader från de B-mässiga och uppåt. Alla hade det gemensamt att de var nyfikna på vad som skulle komma och att de hade ett levande intresse för detta nya ämne på schemat.

Inga läro- eller läseböcker användes vid undervisningen, som bedrevs efter den s. k. direktmetoden. Anmärkningar gjordes som stöd för minnet.

Undervisningen pågick ett läsår med 40 45-minuterslektioner, och den 8 juni avslutades läsåret med en examen, där inspektören, föräldrar och intresserade närvar samt dessutom som representant för Svenska esperantoinstitutet ombudsman Tiberio Morariu.

Det är resultat av denna försöksundervisning, som kommer mej att skriva några reflexioner i vår tidning.

Först och främst konstaterar jag att mitt ursprungliga mål: en klar och fast grammatisk kunskap och förståelse för språkets funktion har vunnits till i det närmaste 100 procent. Esperantos enkla och logiska byggnad har på ett alldeles utomordentligt sätt bidragit till att för eleverna klarlägga den svenska grammatikens grunder. Överlägsenheten gent emot dem i klassen som inte deltagit i esperantoundervisningen är påtaglig och inte enbart betingad av att esperantoeleverna fått fler grammatiklektioner än de andra. Den grammatiska förståelsen är större och därmed möjligheterna till en vidgad kunskap bättre.

Detta experiment har gett mej en klar uppfattning om vilken betydelse esperanto kan ha som ett hjälpmedel för förståelse av svenskan. Samma erfarenhet har gjorts tidigare, bl. a. vid esperantoundervisning i engelska skolor.

Men dessutom är det förvånande med vilken lätthet eleverna läser, skriver, översätter och för en enklare konversation på esperanto. Det resultatet kan man inte nå med ett annat språk på samma korta tidsrymd.

För dessa folkskolpojkar är esperanto ett främmande språk. Det har öppnat för dem dörren till något nytt. De kan klättra över språkmurarna, och hos dem har väckts den internationella känslan, viljan att komma i kontakt med främmande länders folk, att korrespondera med barn i utlandet, byta frimärken o.s.v.

Kriget gör det just nu svårt att knyta dessa utlandsförbindelser, men det går dock att postledes få livstecken utifrån.

Aptiten växer, medan man äter, heter det, och så har det varit under detta läsår av undervisning i esperanto. Ingen trötthet har förmärkts, inget knot över extratid hörts av, ingen slöhet eller leda vid lektionerna förspotts. Tvärtom har det varit så att eleverna velat ha fler lektioner i veckan, flera uppgifter, mer i läxa. De har frågat efter böcker, skaffat sådana på egen hand. Alltsammans bevis på ett livaktigt intresse och mottaglighet.

Alla har självfallet inte nått toppresultat, men en del har överträffat förväntningarna och gjort häpnadsväckande framsteg, som vittnar gott om esperantos lämplighet som folkskolans språk.

Ingen av eleverna har behövt underkännas, fastän

proven varit relativt krävande i fråga om kunskap och eftertanke.

Jag har under detta läsår av praktik övertygats om att esperanto är folkskolans språk i alldeles särskild grad. Dess logiska byggnad, dess rätlinjiga stavning, dess internationella ordförråd m. m. gör det jämförelsevis lätt att lära även för barn.

Vi ska inte se på esperanto enbart som en hobby eller rycka på axlarna åt detta hjälpspråk som åt en utopi. Ty det har så oskattbart mycket att ge av värde för skolan och för den enskilde att det är värt att användas såsom ett hjälpmedel i modersmålsundervisningen och såsom ett medel för de handikappade folkskolebarnen att komma i kontakt med de många som bor på andra sidan gränserna.

Einar Dahl.

RESUMO: Popollerneja instruisto Einar Dahl deklaras, ke la ĉefa tasko de la popollernejo estas la instruado de la nacia lingvo. Ĝia malfacileco donas tre penan laboron kaj al la lernantoj kaj al la instruisto. Sro Dahl longe serĉis rimedon por pli interesigi la lernantojn pri la gramatikaj elementoj, kaj fine li trovis esperanton. Li havigis al si permeson fari esperantokurson paralele kun la instruado de la sveda lingvo, kaj jen li nun povas raporti pri plena sukceso rilate kaj al la svedlingva gramatik-instruado kaj al la esperanta sci'o de la junularo.

Lingvaj demandoj.

Evoluo de insektoj.

Por klarigi la situacion koncerne la ekzistantajn terminojn pri la insekta evoluo, mi povas aldoni kelkajn vortojn al la samtitola artikolo de Stellan Engholm (okt. 1943):

En la sveda lingvo ne troviĝas ekvivalento por la vorto "raŭpo". Mi tute ne intencas diskuti pri tio, ĉu la vorto estas nepre necesa. aŭ ne, sed eble estas interese atenti la terminojn de iu alia lingvo. La hungara lingvo, estante tute diferenca de la sveda, estas bona ekzemplo kaj ĉiaj ĉiutagaj, ne fakaj terminoj verŝajne kovras la definojn de la Plena Vortaro:

Malgrandaj insektoj, ekz. muŝoj havas larvon (hungare kukaco), grandaj flugilhavaj insektoj, precipe papilioj raŭpon (hernyó). Raŭpo estas do granda larvo, speciale papilia larvo. Supozeble ankaŭ aliaj lingvoj havas similan uzon kaj tio estas la kaŭzo, ke la vorto "raŭpo" penetris en la lingvon. Nun estas klare, ke tiuj, kies lingvo konas la supran distingon, sentas necesa la vorton, dume tiuj, kies lingvo ne distingas same, opinias ĝin superflua. Mi fakte ne povas decidi por mi mem, kiu pravus en la konkreta okazo, sed natursciencaj fakuloj povus fari tion pli kompetente. Paralela ekzemplo estas la sveda "rätta" = muso (malgranda speco), rato (granda speco).

Pri la vorto "imago", en la senco de komplete evoluinta insekto, mi volas rimarkigi, ke tiu senco ne estas registrita en la Plena Vortaro.

F. Szilágyi.

KIAL VI ESPERANTIGIS?

Pro kio ni estas esperantistoj? Antaŭ ne longe mi en interparolo kun du amikoj kiuj, kiel mi, interesas por la esperantismo, parolis pri la nuna lama intereso en niaj vicoj. Unu el la amikoj demandis min: "Ĉu vi scias kial la intereso lamiĝis?" Mi respondis: "Povas esti pro nia izoliĝo de niaj samideanoj en aliaj mondpartoj kaj pro tio ke ni tiom malofte havas okazon vere praktiki nian lingvon." La amiko replikis: "Tio ne estas la vera kialo. Mi havas la penson, ke vi ne prenis la aferon serioze, vi esperantigis por havi iun ludajon (hobby), por ke vi, pere de pensa interŝanĝado kun samsortuloj en aliaj landoj, havu memkontentigon, se ne nur temas pri interŝanĝo de poŝtmarkoj." Grava akuzaĵo. Mi provis min defendi, ĉar mi sentis min iom ŝulda.

Nun mi lasas la demandon al la esperantistaro kaj petas pri helpo, ĉar kompreneble ni devas forigi eĉ ombron de tia makulo sur nia ŝildo, ĉu ne?

Skribu kaj ensendu vian respondon al la esperantaj gazetoj.

Tulla.

SEIF Spalten.

EN JULKLAPP AT SEF.

Under denna paroll vädjade vi förra hösten till esperantisterna om ekonomiskt bistånd. Det gällde då att få medel att trycka de nya medlemskort, som hade lagts upp efter ett ganska kostsamt men ur organisationssynpunkt förträffligt system. Den insamlingen inbringade omkring 250 kronor.

Nu gäller det att trycka diplom, och dessa bör naturligtvis vara en smula påkostade för att bli tilltalande. Rapportblanketter för klubbarna behövs också.

Vi vågar därför på nytt vädja till esperantisterna: **GE EN JULKLAPP AT SEF!** Sätt in ett belopp på vårt postgiro 2012 och skriv Julklapp på talongen. Varje bidragsgivare erhåller ett snyggt kort som kvitto, och bland dem som betalt minst 2 kronor, kommer nu liksom förra gången att utlottas en del bokpriser.

*

Sveda Laborista Esperanto Asocio (SLEA) havis sian 15an kongreson la 4—5 septembro en Gotenburgo sub prezido de Yngve Svensson, Malmö. Oni reelektis ĉiujn anojn de la estraro: Ernst Eriksson, Elsa Lindberg, Gösta Carlstedter, Gunnar Rosell kaj Eskil Stenström. I. a. oni diskutis pri "Nansengården på Dal". Nia sindiko salutis la kongreson en la nomo de SEF. Protokolo pri la traktadoj presitaj en Laborista Esperantisto nro 9—10.

*

Nia gazeto al ĉiu membro!

Ĉu jam ĉiuj anoj de la klubo abonas La Esperon? Se ne, vi havas gravan labortaskon por plenumi. Al efika membroflegado apartenas ke ĉiu membro ricevu regulan vivosignon de la organizo. Kaj tian donas nia gazeto pli bone ol io alia. Ni volas krei tian ordon ke ĉiu membro ricevos la gazeton, kaj bona preparo por tiu reformo estas ke la kluboj jam nun libervole decidu ke ĉiu membro havu la gazeton. Vi ja ricevos 20 % rabaton se ĉiuj membroj (escepte de familiaj membroj) estas abonantoj.

*

Regularo por la diplomo de Sveda Esperanto-Federacio por fidela membreco.

1. Diplomo estas disdonata al ĉiu kiu estis membro de la federacio dum 10, 25 aŭ 50 sinsekvaj jaroj, kaj kiu transdonas petskribon pri diplomo.

2. Petskribo pri diplomo estu skribata sur formularo SEF 11, kaj la datoj pri la petanto estu atestataj de du personoj, kiuj aŭ apartenas al la estraro de la esperantoklubo aŭ estas bone konataj de la federacia estraro. Petskribo estu ensendata al Sveda Esperantofederacio, Tegelbacken, Stockholm C.

3. Kiam la federacia estraro aprobis la petskribon, la diplomo estas disdonata dum federacia kunveno. Se la jubileanto ne partoprenas la kunvenon, la reprezentanto de la klubo povas akcepti kaj transdoni la diplomon, aŭ ĝi estas sendata poŝte.

4. La nomoj de tiuj kiuj ricevis diplomon, estas publikigataj en la federacia organo.

*

Formularoj SEF 11 por petskribo pri diplomo baldaŭ estos sendataj al kluboj kaj rektaj membroj. Nun ni vidos kiom da pioniroj ni havas.

S a l e x.

FRAN FÖRBUNDSKASSÖREN.

Resultatet av Hälsingborgskongressen

var mycket gott. Den ekonomiska redovisningen uppvisar ett överskott SEF tillgodo å kronor 165:10. SEF:s styrelse ber att få framföra sitt varma tack till kongressbestyrelsen för allt det arbete den nedlagt för att göra kongressen till den succés den blev.

Gåva till SEF.

Från signaturen D.G.A.S., Stockholm, ha vi fått mottaga en gåva å 5:— kr. såsom bidrag till förbundets verksamhet.

Propagandafonden (postgiro 2012)

har även erhållit ett bidrag på 5:— kr. från G. Nilsson, Göteborg. Vi tacka hjärtligt för gåvorna.

Till sist ett litet önskemål.

Vi vore synnerligen tacksamma, om klubbar och direkta medlemmar alltid ville sätta in pengar till förbundet på vårt postgirokonto nr 2012. Finns det någon bekvämare betalningsmetod? Det händer ibland att vi få pengar på postanvisning eller i check eller postremissväxel. Särskilt de båda sista inbetalningssätten äro obekväma åtminstone för oss, som ju i regel arbeta på sekretariatet om kvällarna, då bankerna äro stängda. Det är också alltid omständigt att styrka sin behörighet att teckna förbundet.

Birger Gerdman.

OMBUDSMANNEN sciigas ke lia laborprogramo en Värmland, Dalsland, Bohuslän estas prokrastita de oktobro al novembro 1943 kaj ke lia aktuala adreso estas: Tegelbacken, Stockholm C.

Meddelande från Esperanto-Institutet

Esperanta Studservo.

Liksom föregående år artar sig Esperanta Studservo till en stor framgång. Ett mycket stort antal personer ha redan beställt denna ypperliga översättningskurs, som i år innehåller texter även för dem som ej äro så försigkomna i esperanto. Vi hade dock väntat, att flera föreningar skulle utnyttja kursen för sina sammanträden, varvid medlemmarna böra vara försedda med var sitt exemplar. Men beställningarna kanske komma! Ty ännu är det ej för sent att insända kursavgiften, kr. 3:50, till Malmö Esperantoförening, postgirokonto 387 14, Malmö. Den som därjämte önskar de bäge terminernas examenstexter erlägger i stället kr. 3:90.

Examen.

Den 24 oktober anordnades skriftliga prov för examen på följande orter: Göteborg, Krylbo, Malmö, Norrköping, Stockholm och Zinkgruvan. Den äldste examenskandidaten firar inom kort sin 70-årsdag! Ett gott exempel på framåtanda.

Examenstexterna.

Höstens examenstexter finnas att tillgå hos institutet mot 10 öre pr ex. Meddela, om Ni önskar texten för högre eller lägre examen. Rättning av provöversättningar ombesörjes av institutet mot 50 öre i frimärken.

Fremdaj lingvoj en la popollernejo.

La asocio "Pedagogiska Sällskapet" la 14 okt. aranĝis diskutvesperon pri la temo "Ĉu instrui fremdan lingvon en la popollernejoj?" Enkondukajn paroladojn faris dro Björkhagen, inspektoro Fredriksson kaj instruistino Hosisky, kiuj rekomendis instruadon en la angla lingvo por tiamaniere ebligi al la lernantoj de la popollernejoj lerni la elparolon kaj la plej simplajn elementojn de tiu lingvo. F-ino Elisabeth Olsson kaj s-ro E. Malmgren klarigis la avantaĝojn de esperanto-instruado. Laŭ faritaj spertoj montriĝis eble por la lernantoj en unu sola lernejjaro je 4-hora instruado semajne akiri lingvoscion en esperanto same funde kiel lernantoj en la mezlernejoj kapablas akiri dum pluraj jaroj en la angla, resp. la germana lingvoj.

SVEDA KRONIKO

PRESSINFORMATION.

Espereble mi liberiĝos de la soldata servo meze de novembro. Tiam mi eble denove povos eklabori por esperanto. Mi intencas sendi artikolojn, proponojn kaj sugestojn pri artikoloj, alian materialon k.t.p. senkoste al ĉiu, kiu deziras tion. Sendu vian peton al Oskar Svanteson, Fågelfångaregatan 20, Göteborg V.

TUTLANDA MATRIKULO.

Tutlanda Matrikulo publikigis pli ol 1.000 adresojn de esperantistoj. La publikadon prizorgas SIEF. La matrikulo estas eldonata kelkajn foliojn pofoje. Se vi deziras havi ĝin, vi povas pagi 3:— kr. al Svenska Lärares Esperantoförbund, postgiro 31430, Fågelfångaregatan 20, Göteborg. Vi do ricevos tutan ekzempleron, komencante per la loko, kiu estas "sub laboro" ĉe la enpago, kaj finonte per la sama loko en la dua eldono.

Tranås Esperantoklubb.

Den 27 aug. besökte ombudsmannen Tiberio Morariu Tranås-klubben. Före klubbmötet verkställde hr Morariu den muntliga prövningen av tre klubbmedlemmar för högre esperantoexamen. Alla tre befanns hålla måttet! Vid mötet gav sedan M. intressanta glimtar från årskongressen i Hälsingborg och sommaruniversitetet i Lund och Malmö. Av stort intresse var också att höra om de goda resultat, som vunnits vid undervisning i esperanto i tvenne folkskolor, som hr M. besökt. Som dessert ledde så hr M. en alfabetisk intelligenstävling, som var både roande och instruktiv.

Vid mötet ägnade ordf. redaktör Yngve Svensson några varmhjärtade minnesord åt en nyligen avliden klubbmedlem, fabrikör F. Franzén. Hr Franzén var vid sin död 76 år och hade vid 69 års ålder anslutit sig till Esperanto-rörelsen. Genom sin kristliga idealism, sitt ungdomliga kynne och sin vänsälla karaktär hade han gjort sig hjärtligt avhållen. Han var under flera år klubbens kassör. En honnör för vännen J. F. Franzén!

En del esperantolitteratur försålades vid mötet bl. a. av ombudsmannen. Klubben ämnar på sitt arbetsprogram under den kommande liksom föregående säsong upptaga studium av Esperanta Studservo.

Ruben Andersson.

Malmö. Post someraj ferioj kaj ekskursoj la anoj de Malmö denove kolektigis en la Studhejmo la 8—9 por diskuti la aŭtunan laboron kaj programon. Komitatoj por aranĝo de biera vespero, aŭkcio kaj kristnaska festo estis elektataj. 15.9. Tutesperanta vespero kiam nur estas permesate paroli esperanton. Eta parolado enkondukis la konversacion. Nuntempe kiam la eksterlandaj gastoj estas maloftaj, estas tre bona ekzerco por la membroj kelkfoje esti devigataj paroli nur Esperanton.

Krom la studrondoj, kiuj jam antaŭ unu monato eklaboris, ankaŭ startis kurso por komencantoj kaj daŭriga kurso kun sufiĉe multaj partoprenantoj.

H-dur.

Stockholms Esperantoförening

som har stora svårigheter att kämpa mot under depressionstiden, har beslutat rädda sig över till nya arbetsuppgifter genom att anskaffa medel via ett lotteri. Man har erhållit överståthållareämbetets tillstånd, och lottförsäljningen pågår nu som bäst. Priserna utgöres av stockholmska industrivaror, lottpriset är 1 kr., och rekvisition kan ske genom insändande av de belopp man önskar riskera till postgiro 544 54.

Korekto.

La aŭtoro de la artikolo "El la mondo de la vortoj" (okt. 1943) petas la jenan korekton: Sed ĉu tiuj vortoj ... anst.: Sed se ĉi tiuj vortoj ... (p. 69, fine de la kvara alineo).

Svenska Esperanto-Tidningen

La Espero

Organ för Svenska Esperanto-Förbundet

Postadr.: Box 698, Stockholm 1.

Redaktör: Eva Julin, Gps I a, Sthlm.

Ansvarig utgivare: W. Wahlund.

Prenumerationspris Från 1943: helt år kr. 4:—. Lösnummer 0:35. Utkommer en gång i månaden.

Annonspris: 20 öre pr mm. Korrespondensannonser: 1:50.

Expedition: Förlagsföreningen Esperanto, Sveavägen 98, Stockholm. Tel. 31 65 01. Postgiro 578.

SVENSKA ESPERANTO-FÖRBUNDET (Sveda Esperanto-Federacio), Tegelbacken, Stockholm C. Tel. 20 00 43. Postgiro 20 12.

Avgiften i SEF: Direkt anslutna medlemmar erlægga 7:50 kr. pr år och erhålla tidningen gratis. Föreningar erlægga för varje medlem en årlig avgift av 2:— kr. Varje ansluten förening erhåller ett exemplar av tidningen gratis.

FÖRLAGSFÖRENINGEN ESPERANTO u. p. a., postadress: Box 698, Stockholm. (Expedition: Sveavägen 98.) Tel. 31 65 01. (Förlagschefen: 10 53 27). Postgiro: 578. (Böcker, tidningar, korrespondenskurser o.s.v.).

SVENSKA ESPERANTO-INSTITUTET, Tegelbacken, Stockholm. Postgiro 5 15 11.

INTERNACIA ESPERANTO LIGO — IEL (Sveda Teritorio): Ĉefdelegito Karl Wästfelt, Cedergrens-vägen 27, Stockholm 32. Postĉeka konto 15 12 88. Kotizoj: Membro kun jarlibro kr. 3:—; Membro-Abonanto 8:—; Membro-Subtenanto 20:—; Patrono 80:—.

Palestinas esperantister hälsa Sveriges folk och konung.

Chefdelegaten i Sverige för Internacia Esperanto-Ligo, Karl Wästfelt, har erhållit följande telegram från Palestina:

"Palestinas esperantister hälsa tacksamt genom Er det ädla svenska folket och dess konung.

Lachowitsky, Olsvanger, Chavkin."

Ett beklagligt tryckfel

insmög sig i föreg. nummer, i det att utgivningsmånaden angavs såsom aug.-sept. och n:r 8 i stället för oktober och n:r 10. Vi beklaga.

Red.

ESPERANTO har blivit aktuellt igen

— det finns mycket som tyder därpå: artiklar och diskussioner i pressen och i olika sammanslutningar och förfrågningar om material och studiemöjligheter. Om varje esperantist kände sitt ansvar inför detta ökade intresse skulle vi kanske kunna utvinna en hel del ur situationen. Ett medel därvidlag är våra små flygblad. "En engelsman om esperanto" torde vara särdeles lämpligt just nu att massspridas. Var och en kan bekvämt bära med sig ett 10-tal i fickan. Likaså ha vi "Om språkstudier" och "Världens åttonde underverk".

Pris å samtliga 2 öre pr st. (Gärna frimärkslikvid.)

FÖRLAGSFÖRENINGEN ESPERANTO
Fack 698, Stockholm 1. Postgiro 578.

KORESPONDADO.

45-jara terkultura oficisto deziras korespondi kun sviso. B. Nederman, Mässvik, V ä r m l a n d s-B r o, Svedujo.

Medlemmarna i nybörjarcirkel önska brevväxla med svenska esperantister för att få praktisk övning i språket.

Skriv till arbetschef Birger Johnson, Kapellgatan 26 b, Kristianstad.

Vasil Ćočov, Ljulin 38, Sofia III, Bulgarujo, deziras korespondi kun gesamideanoj el ĉiuj landoj kaj interesigi esp.librojn kaj gazetojn.